

Punkt 7.

Orientering om Årsberetning om magtanvendelse på ældreområdet

2020-015699

Ældre- og Handicapforvaltningen fremsender til Ældre- og Handicapudvalgets orientering årsberetning om magtanvendelse på ældreområdet i 2019.

Beslutning:

Til orientering.

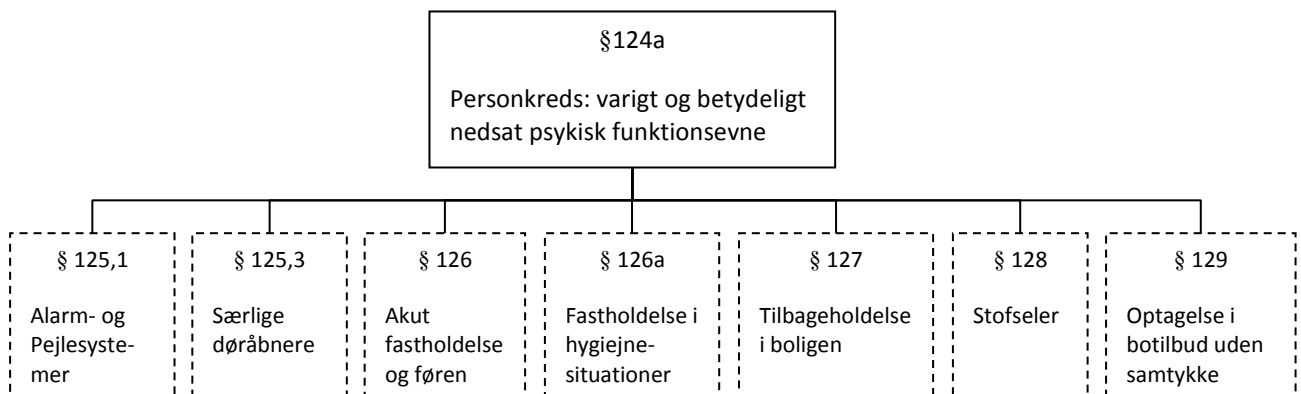

Sagsbeskrivelse

I henhold til § 15 i bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, har kommunalbestyrelsen en forpligtigelse til at følge udviklingen i anvendelse af magt og andre indgreb i den personlige frihed, for de borgere kommunen er ansvarlig for. Det er tillige et krav, at dette sker i form af en årsberetning, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Lovhjemlen for magtanvendelse findes i Servicelovens kap. 24, §§ 124a -129. Nedenstående figur giver en oversigt over bestemmelserne vedrørende brugen af magt over for voksne på handicapområdet.

Oversigt over magtanvendelsesbestemmelser gældende i 2019:

Indberetninger om brug af magt i 2019

Antallet af magtanvendelsesforanstaltninger på ældreområdet er i 2019 faldet en del i forhold til 2018. I 2018 blev der således indberettet i alt 248 tilfælde af magtanvendelse over for voksne på ældreområdet i Aalborg Kommune, mens det tilsvarende tal for 2019 er på 182.

En sammenligning af tallene fra år til år vil dog sjældent være relevant, idet antallet af indberetninger det enkelte år altid vil være følsomt over for ændringer hos individuelle borgere med særlige problematikker. Det er således ikke ualmindeligt, at behovet for iværksættelse af magtanvendelse kan svinge markant i perioder, og der kan derfor opleves store udsving i antallet af magtanvendelsesindberetninger fra år til år.

Den primære årsag til faldet i antallet af magtanvendelser fra 2018 til 2019 er da også, at der i 2018 var to konkrete borgere på ældreområdet, som grundet deres demensdiagnoser, ikke ønskede at modtage hjælp til personlig hygiejne i form af bleskift. Der er ikke længere aktuelle problematikker vedrørende disse to konkrete borgere.

Nedenstående tabel viser, hvorledes årets indberetninger fordeler sig på henholdsvis akut magtanvendelse, forhåndsgodkendt magtanvendelse og forhåndsgodkendt magtflytning. Til sammenligning fremgår tal for 2018 af parentes.

Tabel 1: Antal indberetninger for borgere på ældreområdet fordelt på type

Placeringstype	Akut magtanvendelse	Forhåndsgodkendt magtanvendelse	Forhåndsgodkendt flytning	Total
Total	70 (87)	77 (130)*	35 (31)	182 (248)

**Det markante fald skyldes førømtalte borgere med særlige problematikker, hvor den ene borger ikke længere er bosiddende på plejehjem i Aalborg Kommune, mens der er fundet en løsning for den anden borger, der minimerer magt i forbindelse med bleskift.*

Antallet af forhåndsgodkendte indberetninger er faldet fra 130 tilfælde i 2018 til 77 tilfælde i 2019. Dette fald skal ses i lyset af, at hele 71 indberetninger fra 2018 vedrørte de to konkrete borgere med særlige problematikker, som er omtalt ovenfor.

Samtidig er antallet af akutte magtanvendelser faldet fra 87 tilfælde i 2018 til 70 tilfælde i 2019. Dette skyldes primært, at der i 2018 var en række magtanvendelser i hygiejnesituationer, som måtte medtages i statistikken som akutte magtanvendelser, fordi den daværende lovgivnings udstedelse af forhåndsgodkendelse til magtanvendelse i hygiejnesituationer var udtømte. (Efter den dagældende lovgivning kunne der alene bevilges op til to forhåndsgodkendelser til magtanvendelse i hygiejnesituation af hver 3 måneders varighed).

Typen af magtanvendelse anvendt i 2019

Nedenstående tabel viser, hvorledes de i alt 182 indberetninger for 2019 fordeler sig på de enkelte paragraffer på magtområdet. Til sammenligning fremgår tal for 2018 af parentes.

Tabel 2: Antal indberettede magtanvendelser fordelt på type

Type	Antal
§ 125, alarm og pejle	0 (0)*
§ 126, fastholdelse og føren	43 (28)
§ 126a, hygiejne	70 (126)**
§ 127, tilbagehold i bolig	0 (0)
§ 128, stofsele	7 (4)
§ 129, flytning uden samtykke	35 (31)
Uden for Serviceloven, herunder nødret/nødværge	27 (59)
Total	182 (248)

**Det skal bemærkes, at servicelovens § 125 stk. 2 giver mulighed for at anvende alarm- og pejlesystemer uden forudgående ansøgning om forhåndsgodkendelse og uden deraf følgende indberetningspligt, såfremt anvendelse sker hos personer med en erhvervet fremadskridende mental svækkelse, og såfremt de pågældende personer ikke i ord eller handling modsætter sig brugen af alarm- og pejlesystemet. Personer med en demensdiagnose falder inden for kategorien af personer med en erhvervet fremadskridende mental svækkelse. Begrebet alarm og pejlesystemer dækker bl.a. over GPS-trackere og ringemåtter/trædemåtter. Selvom antallet i tabel 2's første række er angivet til 0, er det dermed ikke udtryk for, at der i 2018 og 2019 ikke har været anvendt alarm- og pejlesystemet på ældreområdet i Aalborg Kommune.*

***Se note * under tabel 1.*

Plejehjem med mange demenspladser tegner sig for en stor andel af det samlede antal indberetninger om brug af magt. Dette skyldes, at borgere med en demensdiagnose ofte har større tendens til at være fysisk udadreagerende over for medarbejdere og øvrige beboere. Ligeledes er demente borgere oftere uden erkendelse af deres behov for hjælp til personlig hygiejne, hvorfor disse borgere af og til protesterer, når

personalet forsøger at hjælpe med bleskift mv. Anvendelse af magt for at gennemtvinge hjælp til personlig hygiejne må og skal altid være sidste udvej, men i de tilfælde, hvor personalet ikke kan få lov til at hjælpe borgere med den mest nødvendige personlige hygiejne, på trods af flere forsøg på socialpædagogiske tiltag, kan magtanvendelse blive nødvendigt af hensyn til varetagelse af omsorgspligten.

Tilfælde af magtanvendelse, som falder uden for servicelovens område, dækker bl.a. over magtanvendelser i hygiejnesituationer, hvor forhåndsgodkendelsen er udløbet, og der ikke lovgivningsmæssigt var mulighed for at indhente ny forhåndsgodkendelse efter den gældende lovgivning i 2019, samt de tilfælde, hvor personalet, pga. manglende livstegn og deraf følgende bekymring for en borger, trængte ind i en borgers bolig uden borgerens forudgående samtykke.

Indberetninger om forhåndsgodkendte magtanvendelser

Det er borgers sagsbehandler i Myndighedsafdelingen/handlekommunen, der træffer afgørelse om at give en forhåndsgodkendelse til brug af magt. Forhåndsgodkendte magtanvendelser skal indberettes på særligt skema første gang forhåndsgodkendelse tages i brug, og herefter skal der alene ske indberetning i de tilfælde, hvor borgeren modsætter sig den pågældende foranstaltning, og den derfor gennemtvinges med magt (fx fastholdelse ved bleskift, under borgerens protest). Således kan der ske flere indberetninger på én forhåndsgodkendelse, ligesom der kan være tilfælde, hvor det alligevel ikke har været nødvendigt at gøre brug af en forhåndsgodkendelse.

Aalborg Kommune har i 2019 samlet set givet 53 forhåndsgodkendelser til brug af magt (inkluderet i dette tal er 35 magtflytninger). Til sammenligning blev der i 2018 givet i alt 44 forhåndsgodkendelser til brug af magt. (inkluderet i dette tal var 31 magtflytninger).

Der er, jf. også tabel 1, indberettet i alt 112 udførte forhåndsgodkendte magtanvendelser/magtflytninger i forbindelse med de 53 eksisterende forhåndsgodkendelser til brug af magt.

Nedenstående tabel viser, hvorledes indberetningerne om forhåndsgodkendt magtanvendelse fordeler sig i forhold til paragraf, antal indberetninger og antal forhåndsgodkendelser. (Tallene for 2018 fremgår af parentes).

Tabel 3, indberetninger om forhåndsgodkendte magtanvendelser

Type	Antal indberetninger	Antal forhåndsgodkendelser
§ 125, personlig alarm og pejlesystem	0 (0)*	0 (0)*
§ 126a, fastholdelse i hygiejnesituationer	70 (126)	15 (9)
§ 127, tilbageholdelse i boligen	0 (0)	0 (0)
§ 128, brug af stofbælte for at forhindre fald	7 (4)	3** (4)
§ 129, flytning uden samtykke	35 (31)	35 (31)
Total	112 (161)	53 (44)

*Se note markeret med * under tabel 2.

**Der er i 2019 givet forhåndsgodkendelse til brug af stofsele/blødt bælte vedrørende i alt 3 borgere med henblik på at forebygge fald fra kørestol. I 2 af disse tilfælde er der, i overensstemmelse med lovgivningen, alene sket indberetning ved ibrugtagning af selen. I disse to tilfælde blev det således alligevel ikke nødvendigt at anvende magt, idet de pågældende to borgere ikke modsatte sig brug af selen. For så vidt

angår den tredje borger, så er der sket indberetning ved ibrugtagning af selen, og derudover er der indberettet 4 tilfælde, hvor borgeren har modsat sig brug af selen. I alle fire tilfælde har personalet efterfølgende haft succes med at få borgeren til at acceptere selen. Stofsele/blødt bælte anvendes alene som magtmiddel i de tilfælde, hvor borgeren, i tilfælde af fald fra kørestolen, vil udsætte sig selv for risiko for at lide væsentlig personskade.

Antal borgere

Det samlede antal indberetninger om brug af magt i 2019 vedrører i alt 71 borgere, hvilket er et lille fald sammenlignet med 2018, hvor i alt 79 borgere var udsat for magtanvendelse.

Indsatsen på magtområdet

Der blev i foråret 2019 afholdt internt kursus i reglerne om magtanvendelse. Deltagelse i dette kursus er obligatorisk for alle nye ledere, men andre medarbejdere har også mulighed for at tilmelde sig kurset. Gennemgangen af de juridiske rammer for anvendelse af magt blev suppleret med undervisning af demenssygeplejerske i forebyggelse af magtanvendelse. Der er generelt stort fokus på, at man altid skal forsøge at opnå borgers frivillige medvirken til den nødvendige foranstaltning, inden der gribes til anvendelse af magt, ligesom der er fokus på, at magtanvendelse altid skal ske så skånsomt og kortvarigt som muligt.

I efteråret 2019 har magtanvendelsesområdet været genstand for særlig fokus, idet Aalborg Kommunes interne instrukser om magtanvendelse har været genstand for en gennemgribende revision med henblik på at forberede ikrafttrædelse af de nye regler på magtanvendelsesområdet. De nye regler trådte i kraft den 1. januar 2020. Idet den nye lovgivning på området indeholdt væsentlige ændringer, valgte Aalborg Kommune at udskyde den sædvanlige undervisning, som skulle have fundet sted i efteråret 2019, således at denne undervisning i stedet blev gennemført i januar og februar 2020.

De nye interne instrukser om magtanvendelse er tilgængelige på internettet på adressen <http://instrukser.aalborg.dk>.

Tidsplan

FL	16.06.2020
Udvalg	24.06.2020
Forvaltnings-Med	10.08.2020
Seniorråd	20.08.2020
Handicapråd	27.08.2020